

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการให้บริการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนชนบทอำเภอสะเดา : กรณีศึกษาดำบลสำนักเต็ว เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อมุ่งศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการให้บริการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนชนบทขององค์กรภาครัฐทั้ง 4 องค์กร ได้แก่ ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอสะเดา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเดา สำนักงานเกษตรอำเภอสะเดาและ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักเต็ว สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เอกสารข้อมูล จากองค์กรภาครัฐ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตสภาพทั่วไป และการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์กรภาครัฐเขตอำเภอสะเดาที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนชนบทสำนักเต็ว 4 องค์กร ได้แก่ ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสะเดา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเดา สำนักงานเกษตรอำเภอสะเดาและองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักเต็ว โดยมีประเด็นที่ศึกษา คือ นโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานขององค์กร ความพร้อมขององค์กร ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย สภาพของชุมชน ปัญหาในชุมชนและการให้บริการสารสนเทศใน โครงการพัฒนาในปลายปีงบประมาณ 2546 ถึงต้นปีงบประมาณ 2547 ในช่วงระหว่างเดือน พฤษภาคม 2546 ถึง มกราคม 2547

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ประเภท คือ

1. ข้อมูลเอกสารจาก 4 องค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนชนบทดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นข้อเท็จจริงทางราชการที่สามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์
2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรที่มีหน้าที่ให้บริการสารสนเทศแก่ชุมชนในตำบลสำนักเต๊วจำนวน 5 คนและสัมภาษณ์ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารจากองค์กรต่างๆ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสะเดา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเดา สำนักงานเกษตรอำเภอสะเดาและองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักเต๊ว การสัมภาษณ์ในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้และภารกิจในการพัฒนาชุมชนชนบทโดยตรง
3. การสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน ประเด็นที่ผู้วิจัยสังเกตได้แก่ สภาพของชุมชน ลักษณะกลุ่มเป้าหมายและปัญหาในชุมชน
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ชุมชนโดยรูปแบบต่างๆ ที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลสำนักเต๊ว โดยเลือกเฉพาะ โครงการที่เกี่ยวกับการให้บริการสารสนเทศแก่ชุมชนในช่วงปลายปีงบประมาณ 2546 ถึงช่วงต้นปีงบประมาณ 2547 จากองค์กรละ 1 โครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นวิธีการช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมหรือสิ่งที่กำลังศึกษา (สุภางค์ จันทวานิช, 2545 : 13) เพื่อนำมาสู่รูปแบบการให้บริการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ คือ 1) การใช้ข้อมูลเอกสาร 2) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ 3) การสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน และ 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งนำเสนอตามภาพประกอบการเก็บข้อมูล ดังนี้

ตาราง 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ประเภทของข้อมูล	เวลาที่เก็บข้อมูล
การใช้ข้อมูลเอกสาร	องค์กรทั้ง 4 ดังกล่าวข้างต้น	1 นโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานขององค์กร 2 ความพร้อมขององค์กร 3 ปัญหาในชุมชน 4 โครงการปลายปีงบประมาณ 2546 ถึง ต้นปีงบประมาณ 2547	พฤศจิกายน 2545 ถึง ธันวาคม 2545 กรกฎาคม 2546 ถึง มกราคม 2547

ตาราง 1 (ต่อ) การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ประเภทของข้อมูล	เวลาที่เก็บข้อมูล
		เกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการ สาธารณสุขแก่ชุมชน	
สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการให้บริการ สาธารณสุขแก่ชุมชนจำนวน 5 คน และผู้บริหารสูงสุดของแต่ละ องค์กร จำนวน 4 คน	1. นโยบายหรือวัตถุประสงค์ ในการปฏิบัติงานขององค์กร 2. ความพร้อมขององค์กร 3. ผลการปฏิบัติงานการให้ บริการสาธารณสุขแก่ชุมชน 4. ปัญหาในชุมชนในทัศนะ ของผู้บริหาร	กรกฎาคม ถึง กันยายน 2546
การสังเกตสภาพทั่วไป	ชุมชนในตำบลสำนักเต๊ว	1. ปัญหาในชุมชน 2. ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย 3. สภาพของชุมชน	กรกฎาคม ถึง กันยายน 2546
การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม	สังเกตการณ์ดำเนินงานเพื่อการ พัฒนาของทั้ง 4 องค์กร ได้แก่ ศูนย์ บริการการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเดา สำนักงานเกษตรอำเภอสะเดา และ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนัก เต๊ว	รูปแบบการให้บริการ สาธารณสุขของแต่ละองค์กร	พฤษภาคม, กันยายน 2546 ถึง มกราคม 2547

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ช่วง เนื่องจากการเก็บข้อมูลดังกล่าวมีความแตกต่างที่ระดับความลึกของข้อมูล ช่วงแรกจะเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตำบลสำนักเต๊ว ช่วงที่สองจะดำเนินการเก็บข้อมูลในระดับลึกจากองค์กรดังกล่าวตามที่ได้ระบุไว้ในเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล สำหรับช่วงที่ 3 เป็นการศึกษาข้อมูลโครงการของทั้ง 4 องค์กรที่ไม่สามารถเก็บได้ในช่วงที่ 2 ทั้งนี้เพราะโครงการที่องค์กร ได้จัดดำเนินการส่วนใหญ่เป็นภาพรวมของทั้งอำเภอไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าจะดำเนินการที่ตำบลสำนักเต๊ว จึงทำให้มีเงื่อนไขในเรื่องของโครงการที่ไม่สามารถสังเกตในช่วงเวลาดังกล่าว ได้ทั้งหมดจึงทำให้ผู้วิจัยต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ช่วงเวลาข้างต้นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ช่วงที่ 1 เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตำบลสำนักเต๊วจากองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักเต๊ว เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดปัญหาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย รวมถึงประเด็นในการสังเกตการดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในการพัฒนาตำบลสำนักเต๊วขององค์กรที่เกี่ยวข้องคือ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเตาะและสำนักงานเกษตรอำเภอสะเตาะ

ช่วงที่ 2 เดือนพฤษภาคม 2546 ถึง เดือนกันยายน 2546 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 วิธี คือ 1) การใช้ข้อมูลเอกสาร 2) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ 3) การสังเกตสภาพทั่วไป และ 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร

ช่วงที่ 3 เดือนมกราคม 2547 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากส่วนที่ไม่สามารถเก็บได้ในช่วงที่ 2 โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับช่วงที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การใช้ข้อมูลเอกสารขององค์กร

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) นโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานขององค์กรทั้ง 4 องค์กร ได้แก่ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอสะเตาะ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเตาะ สำนักงานเกษตรอำเภอสะเตาะและองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักเต๊ว
- 2) ความพร้อมขององค์กร ซึ่งจะเก็บรวบรวมใน 2 ประเด็นคือ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่และความพร้อมของอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานขององค์กร
- 3) โครงการการปฏิบัติงานขององค์กรที่ผู้วิจัยได้เลือกมาแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกมาเพียงองค์กรละ 1 โครงการ เฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับการให้บริการสารสนเทศแก่ชุมชนตำบลสำนักเต๊ว ในช่วงปลายปีงบประมาณ 2546 ถึงช่วงต้นปีงบประมาณ 2547

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการให้บริการสารนิเทศแก่องค์กรและสัมภาษณ์กับผู้บริหารขององค์กร ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกเฉพาะเจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรจำนวน 4 คน จาก 4 องค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจในการพัฒนาชุมชน โดยตรง

ข้อมูลที่ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กร ได้แก่

- 1) นโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานขององค์กร
- 2) ความพร้อมขององค์กร
- 3) ทักษะการมองปัญหาในชุมชนของผู้บริหาร
- 4) ผลการปฏิบัติงานการให้บริการสารนิเทศแก่ชุมชนของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ในแต่ละโครงการ

- 5) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการให้บริการสารนิเทศแก่ชุมชน

3. การสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน

ผู้วิจัยจะสังเกตสภาพแวดล้อมในชุมชน ความสนใจของชุมชนและปัญหาในชุมชน การสังเกตในลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชนหรือบริบททางสังคมของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่กว้างและครอบคลุมประเด็นที่จะศึกษา

4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การเข้าสู่ภาคสนามของชั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะทำการสังเกตการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับการให้บริการสารนิเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนของแต่ละองค์กร ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดวันและเวลาไว้ตายตัวในการเข้าสู่ภาคสนาม แต่จะเลือกการเข้าสู่ภาคสนามจากแผนปฏิบัติงาน โครงการทั้งหมดขององค์กรในช่วงปลายปีงบประมาณ 2546 ถึงช่วงต้นปีงบประมาณ 2547 แบบเฉพาะเจาะจงในการเข้าไปสังเกตการณ์องค์กรละ 1 โครงการ ผู้วิจัยมีเกณฑ์ที่ทำให้เลือกมาเพียงองค์กรละ 1 โครงการ คือ แต่ละโครงการขององค์กรหนึ่งๆ มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องหลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ตลอดจนลักษณะกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักปรากฏการณ์ทางสังคมของ Lofland (1971) ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลในตำบลสำนักแก้วได้

6 ประเด็นดังนี้

- 1) สภาพแวดล้อมของชุมชนในตำบลสำนักแก้วและผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ขององค์กรและกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ

- 2) ลักษณะการให้บริการสารนิเทศแก่ชุมชนของแต่ละองค์กร
- 3) กระบวนการให้บริการสารนิเทศแก่ชุมชนเรียงลำดับตั้งแต่เริ่มการจัดดำเนินการจนจบการดำเนินการ
- 4) การจัดดำเนินการให้บริการสารนิเทศของเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐกับกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการ
- 5) การดำเนินงานการให้บริการสารนิเทศแก่ชุมชนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการให้บริการสารนิเทศกับผู้เข้าร่วมโครงการ
- 6) การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารหรือสารนิเทศที่องค์กรภาครัฐได้จัดดำเนินการให้บริการแก่กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การบรรยาย เพื่อให้เห็นภาพรวมในสภาวะการณ์ต่างๆ ในตำบลสำนักเต๊ว โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม คือ การสังเกตสภาพของชุมชน ลักษณะกลุ่มเป้าหมายและปัญหาในชุมชนรวมถึงการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารขององค์กร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์กรและผู้นำในชุมชน

ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามโครงการการพัฒนาให้แก่ชุมชนของตำบลสำนักเต๊ว ในช่วงปลายปีงบประมาณ 2546 ถึง ช่วงต้นปีงบประมาณ 2547 ขององค์กรภาครัฐทั้ง 4 องค์กรดังกล่าว มีประเด็นหลักในการวิเคราะห์ดังนี้ คือ 1) เนื้อหาสารนิเทศ 2) สื่อและตัวนำสื่อสารนิเทศและ 3) วิธีการให้บริการสารนิเทศ

บรรณานุกรมชั่วคราว

- โหมยิต ปิ่นเปี่ยมรัษฎ์. 2534. “ทิศทางการพัฒนาชนบทในทศวรรษหน้า”, วารสารเศรษฐศาสตร์
เกษตร. 10 (ธันวาคม), 1-7.
- จิตจำนงค์ กิติกรีติ และ ชัยวัฒน์ สิทธิภราดร. 2531. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ :
พัฒนาหลักสูตร.
- จีรพรรณ กาญจนะจิตรา. 2521. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. 2534. “สารนิเทศเพื่อชุมชน”, ใน กลยุทธ์การจัดการสารนิเทศเพื่อ
การพัฒนา, หน้า 74-77. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ.
- นงลักษณ์ ไม่น่ายักิจ. 2532. “สารนิเทศศาสตร์ : พัฒนาการ ความหมาย ขอบเขต”,
วารสารบรรณารักษศาสตร์. 9 (มกราคม), 1-2.
- นภาพร ชัยวรรณ. 2533. “การสำรวจชุมชน”, วารสารประชากรศาสตร์, 6 (กันยายน), 67-68.
- ประดิษฐ์ เมฆไชยภักดิ์. 2538. “การให้บริการสารนิเทศแก่ชุมชนชนบท”, การศึกษาลดชีวิต.
17 (เมษายน), 63-69.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. 2543. สารสนเทศในบริบทสังคม. กรุงเทพฯ : พี. เอ็น. การพิมพ์.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2524. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- แมนมาศ ชวลิต. 2528. “นโยบายสารนิเทศและระบบสารนิเทศแห่งชาติ”, วารสารห้องสมุด.
29 (มกราคม-มีนาคม), 5-15.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2534. การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2538. **ศัพท์บัญญัติ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ.

เรณู เปียชื่อ. 2528. “การเผยแพร่สารนิเทศสู่ชนบท”, **วารสารห้องสมุด**. 29 (มกราคม), 75-91.

วันรักษ์ มีมณีนาคิน. 2531. **การพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2532. **หลักการพัฒนาชุมชน การพัฒนาชุมชนประยุกต์**. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.

ศจี จันทวิมล และคณะ. 2544. “แหล่งทรัพยากรสารนิเทศ”, ใน **การค้นคว้าและเขียนรายงาน**,
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีหทัย ไหม่มมงคล. 2544. “การประสานสารนิเทศร่วมกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนในชนบท : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีอนามัยตำบล
บานาอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**.
(สำเนา)

ศุภนิจ ศรีรักรักษ์. 2539. “งานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนใน
จังหวัดสมุทรสาคร”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. (สำเนา)

สนธยา พลศรี. 2533. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

_____. 2545. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมจิต พรหมเทพ. 2542. **บริการสื่อสารนิเทศกับการพัฒนาชนบท**. เชียงใหม่ : คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

สมยศ พุ่มหว่า. 2527. **การพัฒนาชนบท**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2526. **การพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุธรรม ชาติะสิงห์ และ อุดลย์ ดั้นประยูร. 2524. **สังคมวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : บางกอก
การพิมพ์.

สุณีย์ กาศจำรูญ. 2540. “การทำรายการหลักฐาน (Authority Control) กับการจัดเก็บทรัพยากร
สารนิเทศในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศในยุคโลกาภิวัตน์”, **บรรณศาสตร์**. 12
(มิถุนายน), 25-32 .

สุมาลี สังข์ศรี. 2538. “การรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนในชนบท : ประสบการณ์จากหมู่บ้าน.” **วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช**. 8 (มกราคม-เมษายน), 62-68.

สุรพล กาญจนะจิตตรา. 2529. “การจัดระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท”, ใน **เอกสารประกอบการ
สัมมนาเรื่อง สารนิเทศทางสังคมศาสตร์ : ความต้องการและแหล่งสารนิเทศ**.
กรุงเทพฯ : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เสน่ห์ จามริก. 2537. “กรอบและตัวชี้วัดในการพัฒนาชนบท”, **ทางใหม่**. 8 (พฤศจิกายน-
ธันวาคม), 9-13.

องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักแก้ว. 2544. **แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักแก้ว**.
สงขลา.

อภิชัย พันธเสน. 2539. **พัฒนาชนบทไทย : สมุทัยและมรรค ตอนที่ 1 : แนวคิด ทฤษฎีและ
ภาพรวมของการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.

เอี่ยมพร ทศนประสิทธิผล. 2542. **สารนิเทศเพื่อการศึกษาขั้นคว่ำ**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

Burton, Lucy Greer. 1989. "Communication Technology for Rural Communities : A Qualitative Study of Rural Communities, Northeastern Washington State", **ERIC** (1983-June) ED 325296. London : Knight-Ridder information, Inc.

Caldwell, Barrett S and Robert, Jennifer W. 1996. "Community-Based Information Technology Service 1 : What (Some) User Want", **ERIC** (1983-June) EJ 251771. London : Knight-Ridder information, Inc.

Dewdney, Patricia and Harris, Roma M. 1992. "Community Information Needs : The Case of Wife Assault", **Library and Information Science Research**. 14 (January-March), 5-29.

Lovelace, Eugenia. 1979. "Community Information Services in New South Wales Public Libraries : An Investigation", **ERIC** (1983-June) ED 180457. London : Knight-Ridder information, Inc.

Venner, David G. and Cotton, Sally. 1986. "Information for a Rural Community : The South Moltun Community Information Project", **ERIC** (1983-June) ED 288663. London : Knight-Ridder information, Inc.